

Hangon varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelma 2026 – 2027

Tarkoitus

Tässä yhteisessä toimintasuunnitelmassa määritellään Hangon kaupungin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tavoitteet ja keskeiset toimintatavat toimintavuodelle 2026 – 2027. Suunnitelma perustuu voimassa oleviin paikallisiin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin ja osoittaa, miten Hangon strategia 2026 – 2030 toteutuu toiminnassa. Esiopetuksen erityinen tehtävä kuvataan erikseen tarpeen mukaan.

Hangon visiona on olla ystävällinen kotisatama hyvälle yhteiselle elämälle, meri ja luonto lähellä sydäntä. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa hyödynnämme meriympäristöä ja luontoa oppimisympäristöinä, joissa lapset saavat tutkia, liikkua ja oppia yhdessä. Teemme kestävyyden näkyväksi arjen valinnoissa ja vahvistamme lasten huolenpitoa toisistaan ja ympäristöstään. Kaksikielisyys on osa Hangon identiteettiä. Kehitämme siksi kieliryhmien välistä yhteistyötä niin, että lapset saavat kohdata sekä ruotsia että suomea toiminnan opetuskieltä kunnioittaen.

Suunnitelma on yleisluonteinen ja antaa kokonaiskuvan toiminnan painotuksista ja seurannasta. Toimipaikat ja ryhmät laativat omaa toimintaansa koskevat suunnitelmat erilliselle lomakkeelle. Omia suunnitelmia käytetään jatkuvasti pedagogisen suunnittelun, toteutuksen, dokumentoinnin ja kehittämisen välineinä lasten tarpeiden, kiinnostuksen kohteiden ja edellytysten pohjalta. Suunnitelmia tarkistetaan tarvittaessa ja arvioidaan vähintään kahdesti toimintavuoden aikana, joulukuussa ja toukokuussa. Perhepäivähoidossa ja avoimessa toiminnassa työ suunnitellaan ja arvioidaan kullekin toimintamuodolle sopivalla tavalla.

Toimintamuodot ja oppimisympäristöt

Varhaiskasvatusta järjestetään ruotsiksi ja suomeksi kaupungin päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Lisäksi kaupunki järjestää avointa toimintaa Pikku-Lillassa. Varhaiskasvatus yhdistää kasvatuksen, hoidon ja opetuksen. Leikki, turvalliset ihmissuhteet, liikkuminen, kieli ja lasten osallisuus ovat osa arkea. Oppimisympäristöt mukautetaan lasten ja toimintamuodon mukaan, ja niihin kuuluvat myös kaupungin lähiympäristöt.

Ryhmien tiimivihkoissa täsmennetään, miten eri oppimisen alueet otetaan huomioon toiminnassa.

Esiopetusta järjestetään ruotsiksi Hylliksessä ja suomeksi Hangonkylässä. Esiopetuksen lähtökohtina ovat leikki, tutkiminen, liikkuminen, ilmaisu ja lasten kysymykset. Opetus suunnitellaan opetussuunnitelman opetukselle asettamien yhteisten tavoitteiden ja erityisten oppimisen alueiden pohjalta.

Lapsiluku 1.9.2026

Päiväkoti/Daghem	Lapsiluku/Barnantal	Alle 3v / Under 3 år	Esiopetus/Förskoleundervisning
Skogshyddans daghem	67	24	
Hangonkylän päiväkoti/esikoulu Hangöby daghem/förskola	61		14 suomenkielistä / finskspråkiga
Hyllis daghem	26		26 ruotsinkielistä / svenskspråkiga
Hanko Pohjoinen päiväkoti	53	14	
Lappohjan päiväkoti / Lappvik daghem	7		
Perhepäivähoito	6		
Yhteensä / Totalt 1.9.2026	222	38	43

Yhteinen painopistealue: Ympäristö- ja kestävyyskasvatus

Ympäristö- ja kestävyyskasvatus on toimintavuoden 2026–2027 painopistealue. Ympäristön ja kestävä kehityksen oppiminen kattaa ekologisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyden osa-alueet. Osa-alueet otetaan huomioon toiminnassa arjen erilaisten toimintojen, valintojen ja vaihtoehtojen kautta. Ympäristö- ja kestävyyskasvatus liittyy YK:n kestävä kehityksen globaaleihin tavoitteisiin eli Agenda 2030:een.

Hangon meri, rannat, metsät ja lähiympäristö tarjoavat lapsille mahdollisuuksia kokea, tutkia ja pitää huolta luonnosta. Henkilöstö suunnittelee säännöllistä ulkotoimintaa ja keskustelee lasten kanssa heidän havainnoistaan. Työtä tehdään lapsille ymmärrettävällä tavalla: pidetään huolta luonnosta, vaalitaan yhteisöllisyyttä ja kunnioitusta, tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin sekä käytetään materiaaleja ja resursseja säästeliäästi.

Toimipaikat ja ryhmät valitsevat konkreettiset tavoitteet ja toiminnan oman oppimisympäristönsä ja lasten aloitteiden pohjalta. Arvioinnissa kuvataan, mitä lapset ovat saaneet tutkia ja tehdä, mitä muutoksia arjessa on toteutettu ja miten lasten osallisuus on otettu huomioon.

Pienryhmätoiminta ja pedagoginen dokumentointi

Pienryhmätoiminta on joustava tapa työskennellä erikokoisissa ryhmissä oppimisympäristössä. Pedagoginen työ sopivankokoisissa ryhmissä tukee kaikkien keskittymistä, mahdollistaa pienryhmätoiminnan samanaikaisesti tai eri aikoina ja tukee lapsilähtöistä toimintaa. Pienryhmätoimintaa voidaan toteuttaa useita kertoja viikossa eri aikoina.

Pedagoginen dokumentointi on tärkeä työprosessi, jota käytetään toiminnan suunnittelun, toteuttamisen, arvioinnin ja kehittämisen perustana. Aiemmat käytettävissä olevat dokumentit, havainnot ja aineiston yhteinen tulkinta auttavat ymmärtämään pedagogista toimintaa. Pedagoginen dokumentointi tekee näkyväksi lapsen osaamisen ja taidot sekä hänen kiinnostuksen kohteensa ja tarpeensa. Tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa toimintaa lapsen lähtökohdista sekä mahdollistaa lapsen ja huoltajan osallisuus toiminnassa.

Toimipaikat ja ryhmät kuvaavat omissa suunnitelmissaan, miten ne käyttävät pienryhmätoimintaa ja pedagogista dokumentointia toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä lasten tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden pohjalta. Dokumentoinnin tulee osoittaa, miten toiminta kehittyy, eikä ainoastaan sitä, mitä lapset ovat tehneet.

Osallisuus, turvallisuus ja yhdenvertaisuus

Lapsille annetaan mahdollisuus vaikuttaa toimintaan heidän ikäänsä ja ilmaisutapoihinsa sopivilla tavoilla. Henkilöstö tukee hyviä kaverisuhteita, puuttuu kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään sekä seuraa toimenpiteiden toimivuutta. Lapsia ja perheitä kohdellaan kunnioittavasti kielestä tai taustasta riippumatta. Kieliryhmien välistä yhteistyötä kehitetään kieliä ja kummankin kieliryhmän tarpeita kunnioittaen.

Toimipaikat laativat omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa sovellettavien vaatimusten ja Hangan lomakkeiden mukaisesti. Henkilöstö ja lapset osallistuvat työhön, ja huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua. Suunnitelmissa määritellään kehittämistarpeet, toimenpiteet, vastuut ja arviointi.

Tuki varhaiskasvatuksessa

Lapsen kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvät tuen tarpeet tunnistetaan varhain, ja tukea annetaan viipymättä voimassa olevien säännösten ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Henkilöstö mukauttaa oppimisympäristöä, viestintää ja pedagogiikkaa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja huoltajat osallistuvat yhteistyöhön omien rooliensa mukaisesti. Toimipaikat kuvaavat suunnitelmissaan, miten yleinen tuki suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan.

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Esiopetus järjestetään niin, että jokainen lapsi voi osallistua ja oppia ryhmässä. Toimipaikkojen suunnitelmissa kuvataan, miten ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Niissä kuvataan myös, miten oppimisen ja osallistumisen tuki järjestetään esiopetuksessa, mukaan lukien rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä moniammatillinen ja oppiaineiden välinen yhteistyö.

Yhteistyö huoltajien kanssa ja asiakastytyväisyys

Yhteistyö alkaa, kun lapsi ja huoltajat tutustuvat toimintaan. Keskustelut lapsen vahvuuksista, tarpeista ja kiinnostuksen kohteista sekä perheen odotuksista luovat perustan turvalliselle alulle ja avoimelle yhteistyölle.

Arjen yhteydenpitoa täydentävät suunnitellut keskustelut, toiminnasta tiedottaminen sekä huoltajien mahdollisuudet vaikuttaa ja antaa palautetta. Varhaiskasvatuksessa laaditaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja sitä arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa. Esiopetuksessa henkilöstö tekee yhteistyötä huoltajien kanssa lapsen oppimiseen, hyvinvointiin ja mahdolliseen tukeen liittyvissä asioissa.

Toimipaikat ja ryhmät kuvaavat omissa suunnitelmissaan, miten ne hyödyntävät huoltajien palautetta ja asiakastytyväisyyskyselyn tuloksia, tuodakseen esiin onnistumiset ja kehittämistarpeet, sekä seuraavat niitä arvioinneissaan.

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Yhteistyöhön osallistuu tarpeen mukaan muita yksiköitä, varhaiskasvatuksen erityisopettajia ja asiantuntijoita sekä neuvolan, opiskeluhoollon ja muiden tuki- ja hyvinvointipalvelujen toimijoita. Kirjasto, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, yhdistykset ja muut toimijat voivat rikastuttaa lasten oppimisympäristöjä ja liittää toiminnan Hangon lähiympäristöön.

Varhaiskasvatuksen toimipaikat, perhepäivähoito, avoin toiminta, esiopetus ja koulut tekevät yhteistyötä vahvistaakseen lapsen oppimispolun jatkuvuutta. Omissa suunnitelmissa kerrotaan, mitä yhteistyötä tehdään, mikä on sen pedagoginen tarkoitus ja miten lapset osallistuvat siihen. Kun yhteistyö koskee yksittäisen lapsen tietoja, noudatetaan salassapitoa, tiedonsiirtoa ja suostumusta koskevia säännöksiä.